

11.06.2008

Sisäasiainministeriö / Maahanmuutto-osasto
maahanmuutto-osasto@intermin.fi

Viite: Sisäasiainministeriön lausuntopyyntö SM091:00/2007, 16.5.2008

Asia: ETNISTEN SUHTEIDEN NEUVOTTELUKUNNAN (ETNO) LAUSUNTO
Maahanmuuttohallinnon ja maahanmuuttoviraston toiminnan kehittäminen;
selvitysmiehen raportti

Sisäasiainministeriö on pyytänyt Etnisten suhteiden neuvottelukunnalta lausuntoa selvitysmies Norrbackin ehdotuksista maahanmuuttohallinnon ja maahanmuuttoviraston toiminnan kehittämiseksi. Etnisten suhteiden neuvottelukunnan (ETNO) toimikausi päättyi 31.5.2008 ja uuden neuvottelukunnan nimittäminen on parhaillaan käynnissä. Edellisen neuvottelukunnan työjaosto käsitteli lausuntoa viimeisessä kokouksessaan 30.5. Koska neuvottelukunnan toimikausi päättyi heti työjaoston kokouksen jälkeen, ei neuvottelukuntaa ole voitu konsultoida toimikauden puitteissa. Näin ollen lausunto annetaan neuvottelukunnan työjaoston nimissä.

ETNO pitää tärkeänä, että maahanmuuttopolitiikan ja - hallinnon kehittämisessä kiinnitetään huomiota kotoutumisen kaksisuuntaisuuteen. Kaksisuuntaisuuden periaatteen mukaisesti kotoutuminen koskee koko yhteiskuntaa, ei ainoastaan maahanmuuttajia. Mukautuminen koskee myös esimerkiksi lähiyhteisöjä, työyhteisöjä ja viranomaisia yhteiskunnan kaikilla tasoilla.

Selvitysmies ehdottaa raportissaan, että maahanmuuttovirastosta rakennetaan kaikkia maahanmuuton keskeisiä osa-alueita hallinnoiva keskusvirasto, jolle siirrettäisiin vastuu myös muun muassa etnisestä tasa-arvosta. Raportti jättää sen sijaan huomioimatta, että etninen tasa-arvo ei ole maahanmuuttoasia eikä etninen tasa-arvo koske vain maahanmuuttajia. Yhtäläillä huomioimatta jää se, että maahanmuuttovirasto hoitaa maahanmuuttajien asioita, ei etnisten vähemmistöjen asioita. ETNO ilmaisee huolensa siitä, että raportissa etnisen tasa-arvon edistäminen nähdään vain osana maahanmuuttoa tai kotouttamista. Näkemys merkitsee paluuta vanhaan kapea-alaiseen ja marginalisoivaan politiikkaan. Aidosti monikulttuurisessa yhteiskunnassa etnisen tasa-arvon edistäminen tulisi nähdä osana kaikkea yhteiskunnallista suunnittelua ja päätöksentekoa.

Selvitysmies ehdottaa myös raportissaan, että etnisiin suhteisiin liittyvien työryhmien organisointi siirretään Maahanmuuttovirastoon. Perusteluna selvitysmies esittää, että toimeenpanotehtävät tulee hoitaa keskusvirastotasolla. Selvitysmies ei yksilöi raportissaan mihin työryhmiin ehdotuksessa viitataan. Epäselvää on myös, että mihin toimeenpaneviin tehtäviin selvitysmies työryhmien osalta viittaa. Etnisten suhteiden neuvottelukunnalla ei toimeenpanevia tehtäviä, sillä ETNO on valtioneuvoston asettama asiantuntijaelin.

Valtioneuvoston asetus Etnisten suhteiden neuvottelukunnasta nimeää neuvottelukunnan tarkoituksen seuraavasti:

Käyntiosoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Kotisivu	Sähköposti
Sisäasiainministeriö Vuorikatu 20 A Helsinki	Sisäasiainministeriö/ETNO PL 26 00023 Valtioneuvosto	(09) 160 43415	010 60 43407	www.intermin.fi/ maahanmuutto	etno@intermin.fi

11.06.2008

1) Eri viranomaistahojen avustaminen maahanmuuttopolitiikan asiantuntijana. Oman laaja-alaisen asiantuntemuksensa kautta ETNO pyrkii vaikuttamaan siihen, että etnisen tasa-arvon edistäminen valtavirtaistetaan osaksi päätöksentekoa. Valtionhallinnossa ETNON asiantuntemusta on hyödynnetty muun muassa lausuntopyyntöin ja kuulemistilaisuuksissa. Neuvottelukunta on myös antanut aloitteita. Näkökulmia on myös tuotu esiin ja vaihdettu kokouksissa edustettuina olevien tahojen välillä käytyjen keskustelujen kautta.

2) Vuoropuhelun kehittäminen. ETNO toimii keskustelufoorumina ja yhteisymmärryksen edistäjänä monisuuntaisesti eri ministeriöiden ja niiden alaisen hallinnon, eduskuntaryhmien, uusien maahanmuuttajaryhmien mutta myös vanhojen suomalaisten vähemmistöjen sekä kantaväestön välillä.

ETNO esittää kantanaan, että Etnisten suhteiden neuvottelukunta tulee säilyttää ministeriön yhteydessä ja sen roolia vuoropuhelun edistäjänä viranomaisten, poliittisten puolueiden ja maahanmuuttajataustaisten ja etnisten vähemmistöjen välillä tulee jatkossakin vahvistaa. Asiantuntemuksen saaminen osaksi politiikan valmistelua, suunnittelua ja päätöksentekoa edellyttää, että vuoropuhelussa ovat myös jatkossa edustettuina päätöksenteon kannalta keskeiset tahot ja että neuvottelukunnan asiantuntemus tuodaan osaksi päätöksentekoa riittävän varhaisessa vaiheessa. Tulee myös huomata, että vaikka neuvottelukunta toimii sisäasiainministeriön yhteydessä, sen tarkoituksena ei ole ottaa kantaa ainoastaan maahanmuuttoon ja kotouttamiseen liittyvissä kysymyksissä. Etnisten suhteiden neuvottelukunta avustaa myös muita ministeriöitä ja hallinnonaloja.

ETNO pitää tärkeänä neuvottelukunnan roolia laaja-alaisena asiantuntija- ja vuoropuhelufoorumina. Neuvottelukunnan tekemällä työllä monimuotoisuuden edistämiseksi saadaan parhaimmat tulokset silloin, kun sen tulokset voidaan välittää mahdollisimman laajalle yhteiskunnassa. Neuvottelukunnan tulisi tulevilla toimikaudella edelleen kehittää työnsä näkyvyyttä ja vaikuttavuuden laajuutta. Valtakunnallisten vaikutusmahdollisuuksien osalta on kuitenkin tärkeää, että neuvottelukunta toimii ministeriön yhteydessä.

ETNON toimintaa vastaavia vuoropuhelun foorumeita ovat muun muassa tasa-arvoasiainneuvottelukunta, romaniasiainneuvottelukunta ja saamelaisasiain neuvottelukunta, jotka pyrkivät ETNON tavoin vaikuttamaan suoraan politiikan valmisteluun ja tämän takia toimivat ministeriöiden yhteydessä.

Valtakunnallisen toiminnan ohella ETNO korostaa, että alue- ja paikallistasolla on tärkeä rooli etnisten suhteiden edistämisessä. Etnisten suhteiden neuvottelukunnalla on neljä alueellista neuvottelukuntaa, joita koordinoidaan alueelta nimetyistä TE-keskuksista. Kuntien kotouttamisohjelmissa määritellään kuntatason toimia etnisten suhteiden edistämiseksi. Alueellisten ja paikallisten toimijoiden rooli on keskeinen, koska etnisten suhteiden edistäminen edellyttää paikallisten erityispiirteiden tuntemusta. ETNON rakenteen tavoitteena on horisontaalisen vuoropuhelun lisäksi lisätä myös ministeriöiden sekä alue- ja paikallistason välistä vuoropuhelua. Alue- ja paikallistason toimien koordinointi ja tukeminen tulee järjestää ministeriötasolla.

11.06.2008

Kotouttamisen osalta ETNO haluaa todeta, että selvitysmiehen ehdotusten toteuttaminen edellyttäisi viraston toiminnan hajauttamista useille eri paikkakunnille. Lisäksi tulisi huomioida, että ehdotusten toteuttaminen edellyttäisi lisäresursseja myös useissa kunnissa sekä toiminnan seurannan kehittämistä. ETNO myös huomauttaa, että kansalaisyhteiskunnan toimijoiden rooli on keskeinen hyvien etnisten suhteiden edistämisessä valtakunnallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla. Onkin tärkeää, että kansalaisyhteiskunnan rooli nähdään osana maahanmuuttopolitiikan kehittämistä.

Selvitysmiehen tukena toimi asiantuntijaryhmä, jossa oli edustettuna myös Etnisten suhteiden neuvottelukunnan jäsen. Asiantuntijaryhmässä edustettuna ollut Etnisten suhteiden neuvottelukunnan jäsen kokee, että asiantuntijaryhmässä käytyjä keskusteluja ei ole otettu huomioon selvitysmiehen raportissa kotouttamista ja etnisiä suhteita koskevien ehdotusten osalta.

Helsingissä 11.6.2008

Meri-Sisko Eskola
ETNON työjaoston puheenjohtaja
Sisäasiainministeriö

Sari Haavisto
ETNON pääsihteeri
Sisäasiainministeriö

JAKELU Sisäasiainministeriö, maahanmuutto-osasto

TIEDOKSI Etnisten suhteiden neuvottelukunta (ETNO)
Sisäasiainministeriö, kirjaamo
HARE

